

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD - GODINA XXV - CENA 15 DIN.

novembar '79. broj 249

medicinski pomoćnik

joan flora

EZOTERIČNI PRETEKST

Posvećuje se Bogdanu Bogdanoviću

Savremena arhitektura, bračne nesreće,
galaktičke nesreće,
zdanja od mesa i zemlje,
projektovanje i podizanje kuće, muzeja moderne umetnosti
njihova dezintegracija kao pihtije na suncu.
Doktrina i praksa
erupcije u samoj intimnosti čelije.

Paladio, kažeš.

Zbog čega bih se izgubio u raspravama i stvarima?
Zbog čega minula bratstva pod znakom broja
od zalata i leda?
Bolje je biti leja sa divljim višnjama,
bolje je crtati krugove u pesku.

Ali, ne želim ništa da definišem, kažeš.
Ne insceniram ja zločine u sunčano vreme i u ratu,
ne razbijam ja jaje orla koje se ovde stvrdne, na ulici,
pod pokrivačem kojim se sada prekrivam.

Ali, ako sve brojiš u sebi i brojiš,
dopusti tad prizor gubave žene, prizor
konja isečenog u komade.
Oklevetaj istoriju i sjaj trgova, sinteza umetnosti
dolazi po sebi i zar ne vidiš kako se umanjuješ,
kako se kalcificiraš,
zar ne vidiš da već krvariš?

MEDICINSKI POMOCNIK

Serum, epruvete, skalpeli, plinska lampa, plamen
plinske lampe, pincete, zavoji, nalazi.
Iz nosa, sa nožnog stopala, između malog prsta
i kažiprsta.

Čekam da moja koža reaguje na razne stvari.

Da se sva naježi, da uzme učešća u odlukama.
Medicinski pomoćnik predlaže mi istovetan stav
u životu i smrti.
Isperem ruke, topologija bolesti se ispostavi
da je bila čista izmišljotina, šarlatanstvo.

SENTIMENTALNA, GRADSKA

Nemam ni kako da te izgubim u travi,
izjutra, pre sunčevog izlaska,
zapisao je pesnik iz mene
i priča o gospodinu koji je
slistio platu i, mokreći u javnom klozetu,
povikao iz sveg glasa da pare
treba čuvati u svom organizmu,
beše uzeta za običnu gradsku realnost.

S rumunskog preveo: Adam PUSLOJIĆ

za jednu poetiku događaja

PRIGODNA POEZIJA

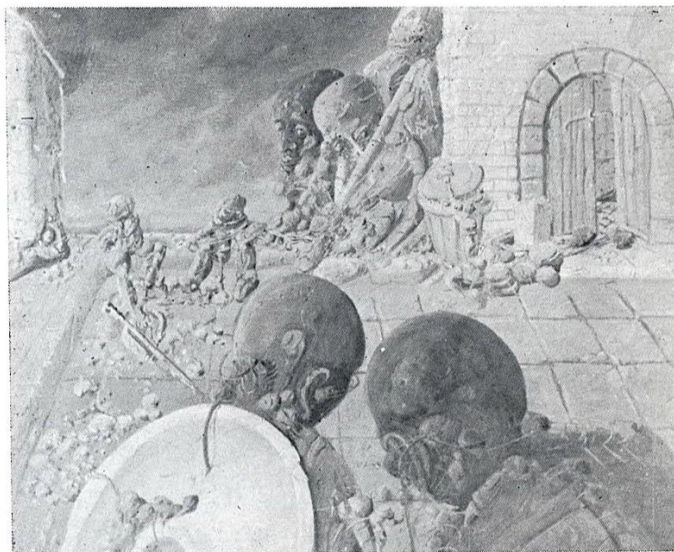
predrag matvejević

»Sve moje pesme su prigodne pesme,
nadahnjuju se stvarnošću, na njoj se temelje i zasnivaju. Nisu mi potrebne pesme koje se ni na čemu ne zasnivaju.«¹

Gete

Teško je naći zadovoljavajuću definiciju prigodne poezije. Od epohe do epohe, od zemlje do zemlje, prema nacionalnim tradicijama ili ličnim gledištima, sam pojam *prigodnog* dela je promenljiv i ponekad dobija protivrečna značenja. Sigurno je da postoje razlozi da se upitamo u kojoj meri je moguće uočiti, više ili manje, opšte značenje prigodne poezije, na koje bismo se mogli pozvati sa, makar relativnom, sigurnošću.

Ovaj naziv se proteže na veoma široko polje, tako da ostaje uglavnom približan, ako ne dvosmislen. S jedne strane prigodna poezija, u strogom smislu izraza, najčešće označava poeziju sačinjenu povodom nekog događaja koji se nameće svojom važnošću ili svojom aktuelnošću. Pre svega mislimo na pesnička dela koja su oduvek obezbeđivala raznolikost ljudskih ceremonija: proslave, komemoracije, svečanosti, inauguracije, verske ili svetovne obrede, rođenja, venčanja ili sahrane, rođendane ili društvene promocije svih vrsta, ratove ili pobeđe itd. To su onda slavljenja ili saučesća, zabave ili kletve, pohvale ili osude, klicanja, žalbe, želje, molitve, dobra ili loša predskazanja i tako redom.

Nije retkost, u naše vreme, da se poezija zvana *angažovana*, naročito ona koja ima izričitiji politički sadržaj i opredeljuje se u sporovima nacije ili doba, takođe okvalifikuje kao prigodna poezija. (To je naročito slučaj u francuskoj kritici: »Prigodna istorijska ili angažovana poezija«² — izjednačavanje koje nije neobično.) Najzad, svako pesničko delo, koje se u većoj meri vezuje za neki događaj, čak privatniji ili sasvim ličan — kao što proizilazi iz istaknutog citata Getea — može biti nazvano *prigodno*.

Sama reč *prigoda* može da znači događaj (na izgled usamljen) i splet različitih događaja. Neophodno je utvrditi karakter i stepen prigodnog koje se javlja. Mnoge razlike ostaju moguće između prigodne poezije, u strogom smislu, i poezije događaja, u širem značenju, između određene prilike i dela istorijske situacije.

Postoji li neka veza između ovih raznih značenja? Mogu li se ona svesti na zajednički imenitelj? Šta omogućava da se ustanovi razlika između *prigodne poezije* i, ukratko, poezije, i u kojim slučajevima? Najzad, šta je to što definiše taj sve svesniji i svesniji napor, što ga zapažamo u toku vekova, a koji

antonijević * brajt * brajša * eliti * gordić * jelinčić * jelušić * maksimović *
pasron * racković * tamaš * tripković * uzelac